

ÖĞRENCİ GÖZÜ İLE ERNST VON ASTER

Bedia AKARSU

Şimdiye kadar Prof. von Aster'in bir insan, bir düşünür olarak taşıdığı vasıflar belirtildi. Ben de onu, uzun yıllar yanında çalışmış bir öğrencisi olarak görmeği ve göstermeği deneyeceğim.

Öğrenciye göre hoca, ya çok şey bilen, yahut bilgisi kendi sahası içinde dahi sınırlı olan bir kimsedir. Prof. von Aster, bize hiçbir zaman bilgisi sınırlı bir hoca olarak görünmemiştir. Kendisine ne sorsak, mutlaka cevap alacağımızı bilirdik. Bu bakımdan o, öğrencilerinin tam güvenini kazanmış bir öğretici idi.

İkinci olarak öğrenci, hocasının öğretme kabiliyetine dikkat eder. Çok şey bilen, fakat öğrencisine pek az şey veren hoca vardır. Halbuki öğrenci, az şey bildiği halde, bilgisini kendisine ustalıkla veren hocaya daha çok değer verir. Prof. von Aster bu bakımdan eşine az rastladığımız bir öğretici idi. Derslerini dinler, kitaplarını okurken, çoğu zaman, en çetrefil ve en anlaşılmaz gibi görünen meselelerin onun ağzında veya kaleminde aldığı açıklık ve aydınlığı hayretle görürdük. Ve kendisinin bu husustaki kudretini, bilhassa filosofların doğrudan doğruya kendi eserlerimi veya aynı konuyu inceleyen başka yazarların kitaplarını okurken anlardık. Öyle filosoflar ve öyle felsefe konuları vardır ki, sert kabuklu bir ceviz gibi, kendilerimi anlamak isteyenleri sıkıntı ve güçlük içinde bırakırlar. Halbuki derslerinde olsun, seminerlerinde olsun onu dikkatle dinleyen her öğrenci, kendisini o konuların ve o düşüncelerin hemen içinde bulurdu. İşte o zaman sevgili profesörümüze karşı içimizin derin bir sevgi ile dolduğunu duyardık. Bu bakımdan da Prof. von Aster, kendisinden vazgeçemeyeceğimiz bir öğretici idi.

Hemen her zaman bir hoca, büyük veya küçük, fakat yalnız bir kısım öğrenci tarafından sevilir ve tutulur. Ya mizacı, ya verdiği dersin konusu veya başka sebeplerden ötürü, mutlaka öğrencilerinden bir kısmını kendisinden uzaklaştırır. Halbuki Aster, hemen her hocadan daha çok öğrencisine uzak durduğu halde, her öğrencinin kendisini

ona yakın duyduğu ve mutlaka sevdiği bir hoca idi. Yalnız bu nokta bile onun ne kadar örnek bir hoca olduğunu göstermeğe yeter.

Bir öğrenci belki en çok kendisini anlamasını bilen hocayı sever ve belki Aster, istisnasız her öğrencisi tarafından sevilmiş bir hoca oluşunu, bu vasfına borçludur. En çok faydalandığımız ve zevk aldığımız seminerler onun seminerleri idi. Çünkü hepimiz hiç korkmadan, çekinmeden konuşurduk. Çünkü o, her düşünceye değer verir, dikkatle dinler, en kötü şekle anlattığımız düşüncelerimizi bile hemen eline alarak, evirir çevirir ve öyle yorumlardı ki, onun elinde düşüncelerimizin eriştiği açıklık ve değer kendimizi bile hayrete düşürürdü. Seminerden muhakkak kendi kendimize güvenimiz artmış ve düşünmenin zevkine daha çok varmış olarak çıkardık.

Fakat Aster'i biz, yalnız örnek bir hoca olduğu için mi severdik? Zannedirim ki hayır. Onu, öğrencisi olmayan ve derslerini dinlememiş olanlar da severdi. Niçin? İşte bu niçini izaha günlümüz razı olmuyor, zira onun şahsiyetinin bütün o sevimlilik ve canayakınlığını böyle bir tahlil denemesi içinde kaybetmekten korkuyoruz. Zaten sevdiklerimizi niçin sevdiğimizi anlamak da bilmem ne zaman kabil olmuştur ki.

Biz öğrencileri Aster'i severdik. Ve onu sevmek o kadar içimize sınımış bir duygu idi ki, ancak ölümünü işittiğimiz zaman bunun farkına vardık. Fakat ya o. Eminim ki o da bizleri, bizim kendisini sevdiğimiz kadar severdi. Kendisini davet ettiğimiz hiçbir toplantı olmadı ki gelmemiş olsun. Bir gün onu Kartal'dan Yakacık ve Tuzla'ya yapacağımız bir yürüyüşe çağırdık, geleceğini hiç ummuyorduk. Fakat o bu davetimizi de reddetmedi ve hiç olmazsa, yolun bir kısmını bizimle beraber yürüdü ve döndü. Fakat biz asıl hayrete son harpte memleketinin korkunç yenilgiye uğradığı günlerde düştük. Derslerini biraz daha isteksiz verse, seminerlerinde biraz hırçmılaşsa, yahut bir gün gelmece onu elbette haklı bulacaktık. Ama o her defasında ders odasından içeri girince yine aynı Aster olarak kaldı. Seminerlerde öğrencilerine karşı yine aynı hoşgörülük, yumuşaklık ve ilgiyi gösterdi. Bir arkadaşımızın güzel bir tartışması karşısında o yine aynı memnurluğu gösteriyor ve gözleri yine aynı sevinçle parlıyordu.

Onun yüzündeki bu memnurluk ifadesine ve gözlerindeki bu sevinç parıltısına, imtihanlarda başarı gösteren her öğrencisi tesadüf etmiştir. İsterdi ki hepimiz imtihanda iyi netice alalım; bunu görünce sevinir, görmezse yüzünü samimi bir elem ifadesi kaplardı. Türk öğ-

rencisinin iyi yetişmesini ne kadar çok istediğini biz en çok o zaman anlardık.

İşte bütün bu bakımlardan Prof. von Aster, herşeyden ve herkesten çok, öğrencileri için büyük bir kayıptır.

Onun ölümü kendisini tanıyan, tanımayan herkesi üzmüştür. Onunla profesörler bir bilim arkadaşlarını, yakınları en iyi dostlarını, felsefe âlemi değerli bir düşünürünü kaybetti. Ama biz bunlarla birlikte hocamızı kaybettik. Üzüntümüz de herkesinkinden daha büyüktür.